

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacţia şi Administraţia
— VIAA LIBERTATEI BRAŞOV. —
 TELEFON 226.
 Abonament anual 840 lei.
 Faşta săptămânală 800 lei.
 Anunţuri, reclame, după tarif.

Fondată la 1838 de George Bariţu

Apare de trei ori pe săptămână

Din „Viitorul”: ...cei cari cred că prin ură pot guvernă, făc şi la guvern greşala ce au făcut-o în opoziţie.
 Concluzia: ca să nu repete greşala, ce o fac în opoziţie — liberalii nu vor veni la guvern!

Preţurile cerealelor româneşti

de dr. Victor Jinga.

După o recoltă mulţumitoare, preţurile cerealelor nemulţumesc pe plugari şi toposc de jele pe anumii politicieni.

Dealtfel cerealele româneşti au avut tot timpul după război preţuri inferioare acelor care cotate pe pieţele mari streine. Doar zelul politicianilor este astăzi mai mare decât până acum, transformând un fapt economic natural într-un cal de bătae contra actualului guvern, care ar fi poruncit negustorilor să dea preţ mic pentru cerealele ţărăneşti. Acelaş fenomen a trecut nebagat în seamă câtă vreme în fruntea ţării se aflau acei cărora astăzi li-se rupe inima de durerile şi necazurile ţărănimii.

La 1 Ianuarie 1923 preţul, loco, Brăila, al grâului românesc era de 8 franci aur chintalul (maje), pe când preţurile aceluiaş produs, loco Canada, Auvers, Argentina şi Londra erau în mijlocul de trei ori mai mari.

În cursul anului 1923 preţul grâului românesc s'a urcat continuu, apropiindu-se în Martie 1924 de preţurile Canada şi Argentina, marcând o continuă urcare până în Februarie 1925, când a atins maximum şi coborându-se brusc în Martie acelaş an, spre a se menţine apoi restul întregii perioade sub preţurile celorlalte pieţe avute în vedere.

În aceeaş perioadă, 1923—1928, preţurile porumbului românesc s'au menţinut constant sub preţurile Statelor-Unite, Argentinei şi Belgiei. Deşi valorificarea porumbului românesc pe pieţele europene este mai uşoară decât valorificarea porumbului argentinian pe aceleaşi pieţe, totuşi preţurile noastre se menţin scăzute.

Înainte de război, în perioada dela 1900—1914, Statele-Unite cari erau mari furnizoare de grâu în Europa, reduceau din ce în ce exportul lor din pricina creşterii consumaţiei interne şi din pricina înlocuirii culturii grâului cu alte culturi mai rentabile, ca de exemplu bumbacul. Împrejurarea aceasta a făcut ca grâul românesc şi cel rusesc să fie din ce în ce mai căutat dela 1900 şi până la începerea războiului. Agricultura a luat în aceste ţări o mare dezvoltare. Creşterea preţurilor a adus o mare bogăţie în ţară. Pământul agricol a ajuns astfel în Rusia şi în România foarte căutat de ţărani din cauza rentabilităţii lui.

Aceasta este una din cauzele succesului revoluţiei bolşevice în Rusia şi una din cauzele cari au grăbit înăptuirea expropriării la noi. Căci e vădit că dacă Statele-Unite continuau să aprovizioneze Europa apuseană cu grâu estin, problema agrară în Rusia şi în România, ţări lipsite de capital şi de utilaj, nu se putea pune aşa cum s'a pus. Pământul neavând, va-

loare, din cauza iefirătăţii produselor, vechile raporturi feudale între proprietari şi ţărani ar fi fost mai preferite de aceştia din urmă decât dreptul de proprietate, dobândit prin expropriere.

Cu venirea războiului Rusia şi România au eşit din rândul ţărilor exportatoare. America a devenit principala furnizoare de grâu a Europei apusene. Ea a reluat cultura grâului ca articol principal şi a întins această cultură cu mult peste ceace era mai înainte. Preţurile mari ce li-se ofereau au făcut-o să continue cu extensiunea culturii grâului până în ziua de azi.

În ultimii ani însă, concurenţa Argintinei şi a Australiei precum şi intensificarea culturii grâului în Europa, au redus cererile de grâu din Statele-Unite şi astfel s'a produs marea criză agricolă din America. Şi reapariţia Rusiei pe pieţele mondiale îngrijorează. Ţările industriale din Europa: Germania, Italia, Franţa şi altele fac mari sforţări spre a-şi mări producţia de cereale; statul acordă mare sprijin spre a micşora sau înlătura tributul pe care ţările industriale îl plătesc ţărilor agricole. Italia a ajuns să puoducă în unele regiuni din nordul ţării până la 4 tone de hectar restrângându-şi simţitor importul de cereale.

În afară de mărirea producţiei ţărilor streine, ţările importatoare caută pieşele de aprovizionare cari le oferă cele mai uşoare condiţiuni calitative, de preţ, transport şi tranzacţiune.

Perfecţionarea transporturilor, selecţionarea cerealelor prin stabilirea de tipuri bine definite cari înlesnesc tranzacţiunile, acordarea de termene lungi de plată, sunt tot alătea condiţiuni

foarte apreciate de importatori. Anul acesta au fost recolte mai slabe de grâu în ţările dunărene, bogată în Spania. Orzul şi ovăzul au avut recolte mai bune decât anul trecut în ţările dunărene şi Rusia. Africa de nord, India, Japonia şi Australia au produs anul acesta mai mult grâu decât anul trecut.

Pricinile scăderii preţurilor cerealelor româneşti sunt cele arătate mai sus; cerealele sunt un articol mondial care suferă — cât priveşte preţul — urmările situaţiei pieşii mondiale. Când producţia este mare, deci şi oferta, preţurile scad.

Ce este însă de făcut, deoarece plugarii lucrează de multă vreme în pagubă?

Trebuie micşorat preţul de cost al cerealelor prin mărirea producţiei la hectar, care la noi se mai poate ridica foarte mult. Trebuie organizat comerţul intern şi de export al cerealelor prin reducerea intermediarilor şi obţinerea preţurilor reale; cerealele trebuie să se cureţe, stabilindu-se anumite tipuri cari să înleznească tranzacţiunile. Preţul de cost este mărît şi de dobânzile excesive pe cari se plătesc plugarii pentru banii împrumutaţi şi deci realizarea unui credit agricol estin este una din condiţiile de căpetenie ale îmbunătăţirii stării plugarilor.

Şi nu guvernul de astăzi poate fi învinuit că nu poartă grije ţăranilor. Cândirea şi acţiunea guvernului naţional-ţărănesc de astăzi este toată îndreptată spre soluţionarea problemelor noastre agrare, de care nu s'a ţinut seamă până astăzi. Tot ceea-ce atârână de puterile noastre se face cu cea mai mare grije şi cu cel mai curaj zel. Interesele plugarilor sunt apărare de guvernul de astăzi cu toată îndărjirea şi ţărani înţeleg că conducătorii lor, voifii de ei, nu vor pregăta să dea tuturor chestiunilor cea mai bună şi cea mai dreaptă deslegare.

Plugari, îngrăşaţi pământul!

A cincea scrisoare către plugari
 a d-lui ministru Ion Mihalache.

V'o plăcea, nu v'o plăcea, treaba d-voastră. — Dar eu în pace n'am să vă las — când cu sfatul, când cu legea — până n'om ajunge să ridicăm producţia agriculturii noastre la înălţimea la care au ajuns ţările înaintate, cu care trebuie să luptăm pe marile pieşe de vânzare.

Statul şi Ministerul Agriculturii fac tot ce trebuie. Rămâne să facă şi plugarul iarăş tot ce trebuie, ca să ne împlinim unii cu alştii.

Acum Statul a dat câteva milioane de lei ajutor Camerelor Agricole cari şi-au pus în gând să ajute pe plugarii ce vor să îngrăşe pământul lor cu îngrăşăminte chimice, adică îngrăşăminte de fabrică.

Astfel de îngrăşăminte ale pământului se întrebunţează acolo un îngrăşăminte naturale (adică gunoiul vitelor) nu mai ajung.

Să dea Dumnezeu să le vedem şi la noi întrebunţate peste tot, adică se nu se mai ajungă gunoiul vitelor!

Că tare ne batem joc de el astăzi!

Şi nu ne dăm seama că în el — în acest gunoiu — se află aur curat.

Aceiaş pământ al ţării, cu aceeaşi plugari, cu aceleaşi unelte, cu aceleaşi ploii, ar produce cel puţin cu o treime mai mult, dacă l-am îngrăşa la timp şi regulat.

V'am spus acelaş lucru despre sămânţa aleasă! Şi tot aşa

cu uealta bună: plug, maşină.

Iată deosebirea între plugarul luminat şi plugarul neluminat: un spor de o treime dela sămânşă, alt spor la fel dela îngrăşăminte, altul dela unelte — va mai veni altul dela udatul cu apă din rîuri sau din izvoare — şi producţia Ţării se va îndoi. Azi se socoteşte pe 900 kgr. grâu la hectar, mâine se va putea socoti pe 1.800 kgr!

Şi tot aşa cu porumbul, orzul, fructele şi celelalte. De altfel ţările înaintate pe 2.000, 2.200 kgr. la hectar şi chiar mai mult.

Vă daţi socoteala ce-ar însemna acest spor pentru Ţară? O viaţă nouă, o viaţă de belşug şi pentru plugari, dar şi pentru negustori, meseriaşi, fabricanţi — cari ar avea şi ce vinde şi cui vinde.

Statul face jertfe: a destinat peste 200 de milioane lei pentru ajutarea alegerii seminţei; acum vine cu alte milioane pentru încurajarea întrebunţării îngrăşămintelor; pentru anul viitor va face comenzi de toate uneltele şi maşinile trebuincioase agriculturii; şi ne batem capul, cu inginerii de meserie, cum să întrebunţăm apa din rîuri şi din pământ la udatul (irigaţie) câmpului.

Dar fără ajutorul sufletului plugarului, fără frământarea minţii lui şi fără truda vredniciei lui, nu ajungem la ţintă, ori-ce legiuire am face şi ori-cât ar cheltui Statul.

De aceea, n'am să vă las în pace....

Şi acum să viu la îngrăşăminte.

Dacă ajutam răspândirea „îngrăşămintelor chimice”, asta nu înseamnă că pun preţ mai mare pe ele decât pe gunoiul vitelor.

Nu am puteri destule să fac pe plugari să-l întrebunţeze cu lăcomie. Şi ori-ce vor vrea să zică, mă gândesc cum să-i sillesc pe cei îndărtnici să nu-l mai arunce în foc, ori în apă, că ei nu se păgubesc numai pe ei, ci şi ţara pe care o lipsesc de un spor în avutul ei.

Ţările străine aduc cu vapoarele gunoiul de pasări de prin America şi-l vând cu kilogramul, ca pe pâinea, la plugarii lor.

Căci pâinea pământului este gunoiul. De unde crezi că are să crească grâul şi porumbul, şi bostanul şi strugurele plin de zahăr? Suge şi el din viaţa pământului cum sugă pruncul dela sânul maicii. Iar dacă maica nu se hrăneşte, ce vrei să mai sugă pruncul?

Şi toată hrana, tot mustul, toată pâinea care hrăneşte pământul, ca şi el la rândul să poată hrăni holdele, se cuprinde în acest gunoiu, pe care d-ta plugarule, îl arunci în foc ori în apă!

Un pumn să pui la cuibul de pepeni, ori de porumb (păpuşoi) — şi ai să vezi cum se cunoaşte: creşte firul gros şi negru şi face rodul gras şi puternic — pe când alături, cel fără gunoiu se ofileşte galben şi pipernicit.

Sunt şi locuri destul de grase cari dau roade mulţumitoare şi fără îngrăşăminte. Dar sunt prea puţine în ţară. Şi — apoi — acolo nu trebuie risipit îngrăşământul, căci e bun la grădinarie, ori se vinde în alte părţi. La noi, imai nu e teren, care să nu fie primitor de îngrăşământ şi să nu dea spor la recoltă destul de mare, pentru a răsolăti osteneala şi cheltuelile.

Gunoiul drege şi pământurile uşoare, nisipoase şi pe cele grele, lutoase.

Pe cele nisipoase le leagă mai bine, le răcoreşte, le fină umezeală; iar pe cele lutoase sau argiloase le face din recf mai calde, din tari mai afânate şi din îmbăcsite mai aerisite.

Pentru ca gunoiul să-şi dea toată puterea, se cere să fie potrivit după felul pământului şi felul plantei.

Pământurile uşoare, adică cele nisipoase, chişcioase şi vâroase se gunoesc mai des, la 2—3 ani, dar câte mai puţin: 30—40 căruţe la ha. Pământurile grele sau argiloase se gunoesc mai rar, cam la 4—5 ani, dar mai bogat: 50—100 care la hectar.

Apoi unele plante, ca: porumbul, sfecla de vite, borceaşul, meiul şi altele suferă bălegarul mai în fire (mai păios, pe jumătate putred); iar altele cum sunt: cartofii, sfecla de zahăr, tutunul, cânepa, cer bălegarul bine putrezit.

Gunoiul nu trebuie însă pus nici când e prea proaspăt, adică neintrat în putrezire, nici când e prea trecut, (că-şi pierde puterea).

Sunt şi plante cari nu suferă gunoarea proaspătă: grânele, mazărea, trifoiul, cicoarea; lor le prieşte în al doilea sau în al treilea an după gunoire.

E bine să căraţi gunoiul când nu prea e de lucru: toamna, după terminatul semănăturilor, sau iarna pe zăpadă.

Gunoiul de grajd este o curată bogăţie la casa plugarului. Cei cari îi pricep preţul, îl strâng până şi depe drumuri! Dar din această bogăţie se pierde mult, dacă gunoiul nu este aşezat cu îngrăşăminte pe o arie, bine bătătorită. Bine este să nu se piardă mustul gunoiului.

Gospodarul bun aşează un butoi alături de grămadă, aşa ca să se poată face scurgerea mustului, într'ansul. Are multă hrană pentru plante şi e bun mai ales pentru livezile de nutreţuri, amestecat cu apă, ca să nu le ardă.

Desigur că o să râdeţi — dacă vă spun că în ţările înaintate plugarii plătesc scump, chiar necurăţeniile din latrine (adică privaţi — să fie cu iertăciune), căci servesc ca îngrăşământ foarte puternic, amestecat cu var, să-i ia mirosul nesuferit.

Iar în Germania, grădinarii din apropierea oraşelor plătesc scump apa care curăţă canalele şi pe cari inginerii o abat să le ude şi să le îngrăşe pământul.

Se mai întrebunţează apoi aşa numitele îngrăşăminte verzi. Îngrăşămintele verzi nu prea

sunt cunoscute la noi Totuși, au foloasele lor: după ce ai cules prima recoltă (de grâu, de orz și altele) se seamănă mazăre sau lupin, trifoi, etc.

Când e aproape să înflorească, se ară și se îngroapă sub brazdă. Cu chipul acesta pământul s'a finit umbră și revă, buruienile au fost înăbușite, iar putrezirea verziturii îngreșează pământul.

Pentru îngreșămintele verzi se aleg anume plante care nu sărăcesc pământul, ci din contră îi mai adaugă ceva: un fel de hrană sorbită din aer, și care se cheamă azot. — Astfel de plante sunt cele care fac floarea ca fluturele: mazărea, lupinul, trifoiul, lujerna. Trifoiul și lujerna se îngroapă în anul din urmă când se răcesc.

Rădăcina acestor plante cuprinde niște bubulife sau umflături: aci s'a adunat un îngreșământ numit azot, pe care astfel de plante îl sorb din aer gata.

Și acum să venim și la *îngreșămintele chimice*, pe care le încurajează Ministerul de Agricultură. În Vechiul Regat nu se prea obișnuiesc — mai mult în Banat și Ardeal — unde și plugăria este mai înaintată. Li se mai zice: *îngreșăminte artificiale* sau mai pe românește: *gunoi de fabrică*.

Cenușa, ca să începem cu ea, cuprinde un fel de săruri, cari topite în apă, sunt supte de rădăcină și purtate în trupul plantei ca să-l crească, să-l înfărească, să-i sporească rodul.

Sunt multe feluri de săruri în cenușe: *calce (var)*, *potasă (leșie)*, *fosfor*, *fier*, *pucioasă* și altele. Fiecare din acestea intră în hrana plantei, dar mai a-

les *calcea* (sau var), *fosforul*, *potasa* și *azotul*.

Din nenorocire tocmai acestea se găsesc în pământ în porții mai mici (fier și pucioasă se găsesc berechet în praf mărunt). — *Trebuie cercetat care din ele lipsește, ia să dăm ce trebuie.*

Gunoiul de grajd le cuprinde pe toate. De aceea, tot el săracul, rămâne mai bun. Dar când nu se ajunge, luăm *gunoi de fabrică*, adică — *îngreșăminte chimice*. Acestea nu le cuprind pe toate. De aceea nu e bine să-le cumperi și să-le asvârli cu ochii închiși. Trebuie întâiu *ce cețau pământului*; aceasta se cheamă: *analiza pământului* și n'o pot face decât agronomii și *plugarii învățați*. După ce se cunoaște *ce anume lipsește pământului*, atunci se cută *fabrica și îngreșământul chimic*, care se potrivește.

Afară de cenușe sunt și alte multe îngreșăminte chimice.

1. Când lipsește *azotul*, se întrebunțază: a) *Clanamide de calciu*, care se fabrică la Dicio-Sân-Mărtin, se pune cam 150 km. la he tar (2 săptămâni înainte de semănat); b) *Silitra* sau *salpetru*, cam 100—150 kg. la ha. (primăvara); c) Sau sulfat de amoniu (rămășițe dela gazul de luminat țorășele), se pune toamna pe pământuri mai ușoare, 80—100 kgr. la ha.

2. Dacă din pământ lipsește azotul și fosforul, se îngreșează cu: *făină de oase*, *făină de pește*, *făină de carne* — mai ales toamna.

3. Dacă lipsește fosforul, cumperi: a) *Suprafosfate*, cari se faabrică la Mărășești și Baia-Mare (300—400 kgr. la ha., mai

ales primăvara); b) Sau zgura lui Thomas (rămășițe dela fabrica fierului: 600—800 kgr. la ha., pe pământuri mai ușoare).

4. Ca îngreșăminte cu potasă — afară de cenușe — se întrebunțază niște săruri scoase din ocne în Germania.

Și acum, frațe plugar, odihnește-ți nițel limba, că s'o fi sucit în gură cu astfel de cuvinte neobișnuite.

Dar ia pune-ți din nou mintea la lucru: D-tale și se pare astea bazaconii!

Ei bine, cu bazaconiile astea ne bate americanul, care ne trimite d'acolo de la el, aici în țara noastră, grăul lui mai ieftin ca grăul nostru, măcar că se încarcă la cheltueli cu transport, de peste 9 mări și 9 țări.

Fiindcă ele sunt *doftorai pământului*, și acolo plugarul e un fel de doftor al pământului: îl încercă, îl cercetează, vede ce-i lipsește; și ce-i trebuie, aceea îi dă; a ajuns să-i comande pământului: „Fă-mi marfa cutare, că ce-ți lipsește, îți dau eu!”

Incheind, zic: Plugarii luminați, întrebunțai *îngreșăminte chimice*, dacă nu vă ajung *îngreșămintele dela animale*. Dar înainte de a le întrebunța, *analizați pământul* prin Camerele Agricole, să vedeți ce-i lipsește, ca numai aceea să-i dați.

Plugarii, cari ați mai întârziat, grăbiți pasul, întrebunțând *cu noi* până la ultimul pic. Gunoiul este aur, care vă îmbogățește și pe voi și îmbogățește și Țara.

I. Mihalache,
Ministrul Agriculturii.

Vine finea anului, se fac socotelile, se constată că bani sunt în cassă și au fost tot anul, și totuși n'a realizat nici un profit. Iată de ce trebuie să organizăm o „Federală a băncilor populare”.

Având o federală, aceasta primește dela Banca Centrală Cooperativă un împrumut de câteva zeci de milioane. Băncile cari se asociază în Federală, ori de câteori au lipsă de împrumuturi, se adresează Federației și primesc îndată împrumutul necesar pentru o lună-două, pentru o jumătate de an, un an sau mai mulți ani. Și ori de câteori o bancă dispune de capital pe care nu-l poate plasa, îl depune la Federală, de unde îl poate ridica când vrea și pentru care Federația plătește dobândă în timpul cât capitalul e la dispoziția ei.

Astfel, o bancă care face parte dintr'o Federală, nici odată nu poate ajunge să n'aibă bani și nici odată nu poate ajunge în situația să păstreze banii în cassă fără să aducă vr'un venit. Într'un caz Federația dă bani, în altul primește și plătește dobânzi băncilor cari au capitaluri ce trec peste nevoile membrilor și clientelei lor.

Pentru ca băncile populare vechi și noi să poată înfrunta greutățile și să-și poată dovedi soliditatea lor, trebuie să se organizeze într'o Federală.

La Sibiu este una. La Ludoș este alta. Acum e rândul Brașovului.

O Uniune de cooperative.

Legea cooperației recunoaște cooperativele și băncilor populare dreptul de autocontrol. Le obligă chiar ca să uzeze de acest drept. De aceea ele trebuie să se organizeze în „Uniuni de cooperative”.

Prin acordarea acestui drept legiuitorul a urmărit un singur scop: emanciparea cooperației de sub influința politicianilor răi, ale căror interese sunt cu totul altele decât ale cooperației și așezarea instituției pe temelii de autonomie.

Art. 66 din legea cooperației spune clar: societățile cooperative funcționând în baza legii, se vor asocia în Uniuni, în scopul organizării autocontrolului.

Iar art. 68: — Societățile cooperative existente, cari în termen de un an dela promulgarea acestei legi nu se vor fi afiliat unei Uniuni de Cooperative alcătuite în conformitate cu această lege, pierd calitatea de cooperative etc.

Legea s'a promulgat la 28 Martie 1929. Prin urmare, până la 28 Martie 1930 cooperativele de orice natură: de consum, agricole, forestiere, obștile pentru arendări și cumpărări de pământ și băncile populare, toate trebuie să facă parte dintr'o Uniune. Altcum pierd calitatea de cooperative. Cu alte cuvinte, ele nu mai pot funcționa ca cooperative, pierzându-și toate drepturile și avantajile cuprinse în legea cooperației.

Dar, o Uniune nu se poate înființa într'o zi la o simplă chemare a cuiva. Trebuie pregătiri, consfătuiri, statute, adunări generale, constituiri și altele.

Se cer, prin urmare, două-trei luni de zile până la complectarea organizării a unei Uniuni.

Iată de ce trebuie să începem lucrările fără amânare, și iată de ce ne bucurăm că mai multe unități din împrejurimile Brașovului au decis să se adreseze tuturor cooperativele și băncilor populare din Regiunea Brașov (Jud. Brașov, Făgăraș, Sibiu, Târnava Mare, Treiscaune, Ciuc și Odorheiu) pentru a fi o primă consfătuire pe la mijlocul lunii Octombrie, la Brașov.

Dar ar putea spune cineva: oare nu e prea mult să organizăm de-odată și unități coo-

peratiste, și Federația și Uniuni cooperative? Nu e o muncă prea îngreșădită? Nu e o sarcină prea grea? Pot unitățile și poate nația noastră, în vremea aceasta de grea criză să-și creeze și unitățile și să suporte și cheltuelile unor Federații și unor Uniuni?

Îngrijorarea pare a fi justificată. Și, totuși nu este. Pentru că nici o Federală, nici o Uniune între împrejurările date nu formează sarcini deosebite pentru cooperatori și mai curând un ajutor.

Chiar dacă ar reclama cheltueli, ele trebuie reduse sau cu totul eliminate, acum la început până când unitățile se vor înfăți, ca să poată suporta cu ușurință și alte cheltueli afară de cele indispensabile administrației lor locale.

O Federală nu e o sarcină, pentru că ea poate fi condusă acum la început de aceeași oameni cari mai conduc și o bancă populară. Bună-oară, la Brașov, o federală poate funcționa în același local cu Banca populară a Brașovului, și același funcționari pot îndeplini toate serviciile și la una și la alta.

Apoi, o Federală nu va urca cu nimic dobânda împrumuturilor acordate băncilor populare, deoarece Federația obține împrumutul dela Banca Centrală cu procente mai scăzute decât băncile cari se împrumută direct dela Centrală. Așa că, Federația își poate acoperi parte din cheltueli din această diferență de procente.

Iar o Uniune, acum la început, reclamă și mai puțin cheltueli decât o Federală. Până când unitățile noastre cooperative vor fi destul de tari ca să-și angajeze organele sale de control, se va folosi de organele de control salarizate de Stat.

Se cere, deci, deocamdată, mai multă înțelegere și bunăvoință din partea unităților decât parale. Și, de aceea nu ne indoim că ele vor răspunde la chemarea ce li se va adresa, trimițând delegați împuterniciți să vorbească și să hotărăască în numele lor.

I. P.

Prețul oficial al

cerealelor la Braïla

Marți, 24 Septembrie 1929.

Grâu bun curat (80 kg. la hl.) 690 lei.

Grâu mijlociu (77 kg. la hl.) cu până 5% corpuri străine 635 lei.

Grâu (75 kg. la hl.) cu până la 5% corpuri străine 600 lei. Secară 445 lei.

Orz (64 kg. la hl.) cu până la 5% corpuri străine 390 lei. Ovăz (42 kg. la hl.) 335 lei.

Porumb dinte de cal nou 420 lei (Predare Oct.—Noemb. bordo-vapor).

Fasole comună de Ialomîța 1150 lei.

Fasole de Moldova și Muntenia 1230 lei.

Meiu 335 lei.

Mazăre furaj 515 lei.

Rapiță sălbatică 565 lei.

Concurs

Banca populară „Brașovul” din Brașov publică concurs pentru postul de casier permanent, cu termen de 8 zile dela publicarea în ziar.

Concurenții vor avea a-și înainta cererile însoțite de atestate școlare sau diplomă dela o școală comercială superioară la sediul băncii, Târgul cailor No. 1, Brașov.

Salariul se va fixa ulterior în raport cu pregătirea solicitantului.

Brașov, la 20 Sept. 1929.

Dr. C. Voicu, Ion Podaș, secretar. preș.

O nouă „Uniune de cooperative”

BCU și Cluj / Central University

O nouă „Federală de Bănci populare”

Se știe că, la începutul lunii Septembrie, a avut loc, la Cluj, o mare adunare a cooperativelelor ardeleni și bănățeni, unde, atât șeful guvernului de azi, cât și d-l ministru Ion Răducanu, au cerut prefecților, parlamentarilor, organelor de îndrumare și control, reprezentanților cooperației și tuturor oamenilor de bine întruniți în capitala Ardealului — să-și îndrepte toată atențiunea spre cooperație și să depună o cât mai intensă muncă pentru organizarea economică a acestor provincii pe temelii cooperative, cooperația fiind singura cale de emancipare și culturalizare a satelor noastre, a păturei noastre țărănești.

De atunci, munca de luminare și organizare cooperatistă continuă crescând din zi în zi, iar pe urma ei răsar pretutindeni cooperativele agricole și mai ales băncile populare, de cari țărănimia noastră își leagă toate nădejtile de viitor.

Desigur că piedecile sunt încă multe, dar voința noastră trebuie să fie mai tare decât ele.

Astăzi mai întâlnim, ici un învățător uitat de sine, dincolo un preot agent la cutare bancă dela oraș. mai încolo un ghiabur care trăiește din cămătărie, dar ca mâine ei vor dispărea, trebuie să înțelegă și ei, că altele vremile de azi, că alte vânturi bat și, că cine nu e cu poporul, e dușmanul poporului.

Sub guvernările trecute cooperația a trăit vremuri grele, fiind folosită numai de unealtă politică și, nu de mijloc pentru ridicarea păturilor muncitoare. Ea a fost ajutată unde servea o anumită politică și strivită fără milă când căuta să-și păstreze curățenia și să servească

scopurilor pentru cari se întovărășiau muncitorii dela orașe și cei dela coarnele plugului.

După votarea noii legi și după noile îndrumări, vechile cooperative și bănci populare respiră ușurate ca după o vijelie ce încercase să le doboare și altele răsăr acum timide ca florile de primăvară după înghețul iernei. Ele sunt plâpânde dar dragostea celor ce le întemeiază, le va da tărie. Sunt mici dar viitorul le va crește mari devenind cu timpul instituții puternice ca stejarii sub coroana cărora vor încapa miile și milioanele de viitorii cooperatori cari vor afla sub ramurile lor un adăpost sigur contra năprasnicilor lovituri ale vieții.

O Federală a Băncilor populare din împrejurimile Brașovului.

Dar cooperativele noastre și băncile noastre populare nu pot rămâne izolate. Ele trebuie să se organizeze în tovărășii mai mari, în Uniuni și Federații. Și pentru că numai așa își vor putea împlini marea lor chemare și pentru că așa pretinde legea cooperației.

Ce este o „Federală de bănci populare” și, ce este o „Uniune de cooperative”?

O federală este o tovărășie de cel puțin 50 de bănci populare cari se asociază laolaltă cu scop de a face operațiuni în vederea satisfacerii nevoilor băncilor asociate.

Să ne explicăm:

Dacă o bancă populară are astăzi nevoie de parale, se va adresa Băncii Centrale Cooperative din București. Înainte de a obține un împrumut, Banca Centrală va cere o situație a băncii, verificată de organele

de control, de un controlor sau inspector. Va trebui deci să aștepte până se face această verificare. Apoi va trebui să aștepte iarăși până ce Banca Centrală va lua cunoștință despre starea faptică a băncii. Și apoi va trebui tot să mai aștepte, până îi vine rândul, sau până sunt bani disponibili la Centrală. Căci, nici acolo nu stau paralele să prindă mucigai.

În tot timpul acesta, vin oameni și cer bani. Unii își cer economiile depuse spre păstrare, și se supără dacă banca nu poate plăti când omul are nevoie de ceace este al său. Alții cer împrumuturi. Și aceștia se supără când văd că au bancă în saț, dar nu se pot ajuta și sunt siliți să alege în altă parte.

Într'un târziu sosește și împrumutul băncii dela Centrală.

Cei cari au depunerii spre fructificare, le scot, ca să nu le aducă mai mult înapoi. Le scot, poate numai ca să le treacă la altă bancă, de unde le pot ridica când vor, fără așteptări și fără amânări.

Cei-ce ceruseră împrumuturi nu se mai prezintă acum, pentru că în timpul când banca aștepta să sosească parale dela București, oamenii neputând aștepta s'au adresat altor bănci.

Și iată așa se întâmplă ca o bancă populară să-și piardă cliențela și încrederea membrilor săi. Și a celor ce au depunerii și-a celor ce vor să se împrumute.

În alt caz, o bancă populară poate avea un capital pe care nu-l poate plasa. Oamenii depun, dar puțin împrumută. Banca trebuie să plătească însă dobânzi după depunerii. De unde va plăti dacă banii stau în cassă de fier fără să producă ceva?

Medicul poporului

Prin grija bună ne apărăm de boale.

Într-o bună dimineață mama se pomenește că copilul ei se zvârcolește în fricuri, plânge în durerile lui, îi este fața aprinsă, trupșorul fraged arde ca focul. Fuge dela o vecină la alta să afle un sfat, că ce să facă cu micuțul ei. Mai târziu, ca de cele mai multe ori târziu de tot, fuge desnădăjduită după medic și se plânge pe totdeauna, că nu știe de unde a putut căpăta micuțul ei o boală atât de grea și plângând cere ajutor, ajutor, care să-i mântuie copilul iubit. Iar dacă nu-i mai poate ajuta nimeni, ceea ce se întâmplă atât de des și copilul iubit se prăpădește, atunci se mângâie cu cuvintele: D-zeu mi l-a dat, D-zeu mi l-a luat.

Eu însă îi spun unei astfel de mame: tu singură ești cauza morței copilului tău. Adu-ți aminte numai bine că cu câteva zile înainte de a fi-se îmbolnăvit copilul, ai fost la o vecină sau la un neam, unde zăcea un copil cu o astfel de boală, ai mers să stai un ceas două de povești, ai mers ca nu cumva vecina, sau rudenia să zică că nu ai fost ca să-i vezi copilul bolnav, ai fost singură sau ai luat cu tine chiar și copilul tău. Sau copilul vecinului a murit și tu și-ai luat copilul și ai mers la pomană, că vezi Doamne, așa se cade ca să mergi la pomană, dacă te cheamă vecinul. Ori și-ai lăsat copilul singur ca să meargă într-o casă unde zăcea un copil cu o astfel de boală. De acolo, din casa vecinei, sau rudeniei tale, unde un copil zăcea în ferbințel, sau din casa vecinului tău, unde un copil era mort, ai adus tu, sau a adus copilul tău boala care l-a omorât. Acolo, în acele case aerul, fiecare obiect (lucru) era molipsit cu boală, acolo a inspirat copilul tău aerul plin cu boală și a adus acasă boala, sau tu ai atins lucrurile din casele acelea și ai venit în casa ta cu mâinile și cu hainele pline de boală. Tu singură ai fost cauza morței copilului tău și dacă tu înconjurai astfel de case, astăzi copilul tău draguț era în viață.

În felul acesta se lăcesc boalele ca difteria (gâlcile) scarlatina, pojarul și bubatul (variola).

Să înconjurăm astfel de case, în care știm că se află bolnavi cu astfel de boale, despre cari știm că sunt molipsitoare, adică, că trec dela o persoană la alta. Prin aceasta vom rămânea scutiți de multe boale. La înmormântări, dacă știm sau dăm cu socoteală că mortul a avut o boală molipsitoare, să nu luăm parte.

Câte boale nu ne pot lăsa astfel de morți ca cel de pe urmă lăsamânt al lor.

O pereche tânără are un copil frumos, grăsuț, de-a dragul să te uii la el, singurul copil, părinții grijesc de el ca de ochii lor, e cea mai scumpă avere a lor. Acesta într-o dimineață de vară începe a vărsa (turna). Și varsă mereu și slăbește zi de zi, numai oasele mai sunt din el, până într-o zi se prăpădește.

— L-a luat D-zeu, — zice mama și tata.

Nu-i adevărat, voi v-ați omorât copilul. Tu tată, cu o zi mai înainte de îmbolnăvirea copilului tău, ai mers în grajd la vaca ta, ca să o mulgi, grajdul tău era murdar, ai muls vaca cu mâinile murdare, nici barem ugerul vacii nu l-ai spălat, ai adus laptele cu fel și fel de murdării în el în casă, iar tu mamă ai pus laptele în oală murdară, nespălată și astfel din

vina voastră în loc să-i dați copilului vostru dimineața lapte nutritor, i-ați dat venin, care v-a omorât copilul. Dacă tu, tată, îți țineai grajdul tău în curățenie, dacă te spălai pe mâini înainte de a-ți mulge vaca, dacă spălai ugerul vacii bine; iar dacă tu mamă, puneai laptele în vase mai bine spălate și curate și în loc să-l pui lângă foc îl puneai undeva la răcoare, voi nu pierdeați pe singurul vostru copil.

Din cele spuse mai sus, am putut vedea care sunt cauzele boalelor. Putem vedea că noi prin grija noastră bună ne putem apăra de foarte multe boale și încă de cele mai periculoase, care ne răpesc viața în floarea ei. Am văzut și căile prin care noi ne putem apăra

de boale molipsitoare. Dacă fiecare membru al statului va păzi de sănătatea lui în felul, după cum am văzut mai sus, atunci multe vieți vor fi scăpate de moarte, țara va avea un popor tare și sănătos și ne va fi cu puțință cu încetul ca multe boale omorătoare, care astăzi cer încă jerfe cu miile și miile de vieți sănătoase, să le stărpim din țara noastră cu totul. Nu este aceasta o poveste numai, la care să nu putem ajunge. Boalele se pot stărpi cu desăvârșire. Câte boale nu bântuiau în timpurile vechi, care prin măsuri bune și cuminate, au putut fi stărpite așa că noi astăzi nu le mai întâlnim, ci celim despre ele numai prin cărți.

Dr. N. Căliman.

Catastrofă de cale ferată în Rusia. Agenția sovietică „Tass”, anunță din Moscova că trenul de persoane ce leagă Moscova de Siberia, a deraiat în plin mers în stația Viatka. Sunt 45 de morți și 26 de răniți.

Premierea ucenicilor industriali

Duminecă a avut loc în cadrele unei festivități, premierea ucenicilor industriali din Brașov, cari s'au distins la expoziția din anul acesta cu lucrările pregătite de ei.

La ora 10 și jumătate s'a deschis serbarea, salutând pe cei prezenți d-nii: Aldea Ioan vicepreședintele Corporației în românește, Horvath Alois vicepreședinte în ungrește și Schuster H. Carol econom în nemțește.

Deasemenea a vorbit și d-l deputat Szabó Beni președintele Corporației, care prin cuvinte de îmbărbătare a finit să releve rolul important ce-l deține astăzi meseriașul în complexul vieții noastre economice.

Ucenicii premiați au primit medalii și diplome. S'au împărțit 62 medalii de aur 81 medalii de argint, 40 medalii de bronz și 41 diplome. S'au premiat în total 224 ucenici industriali.

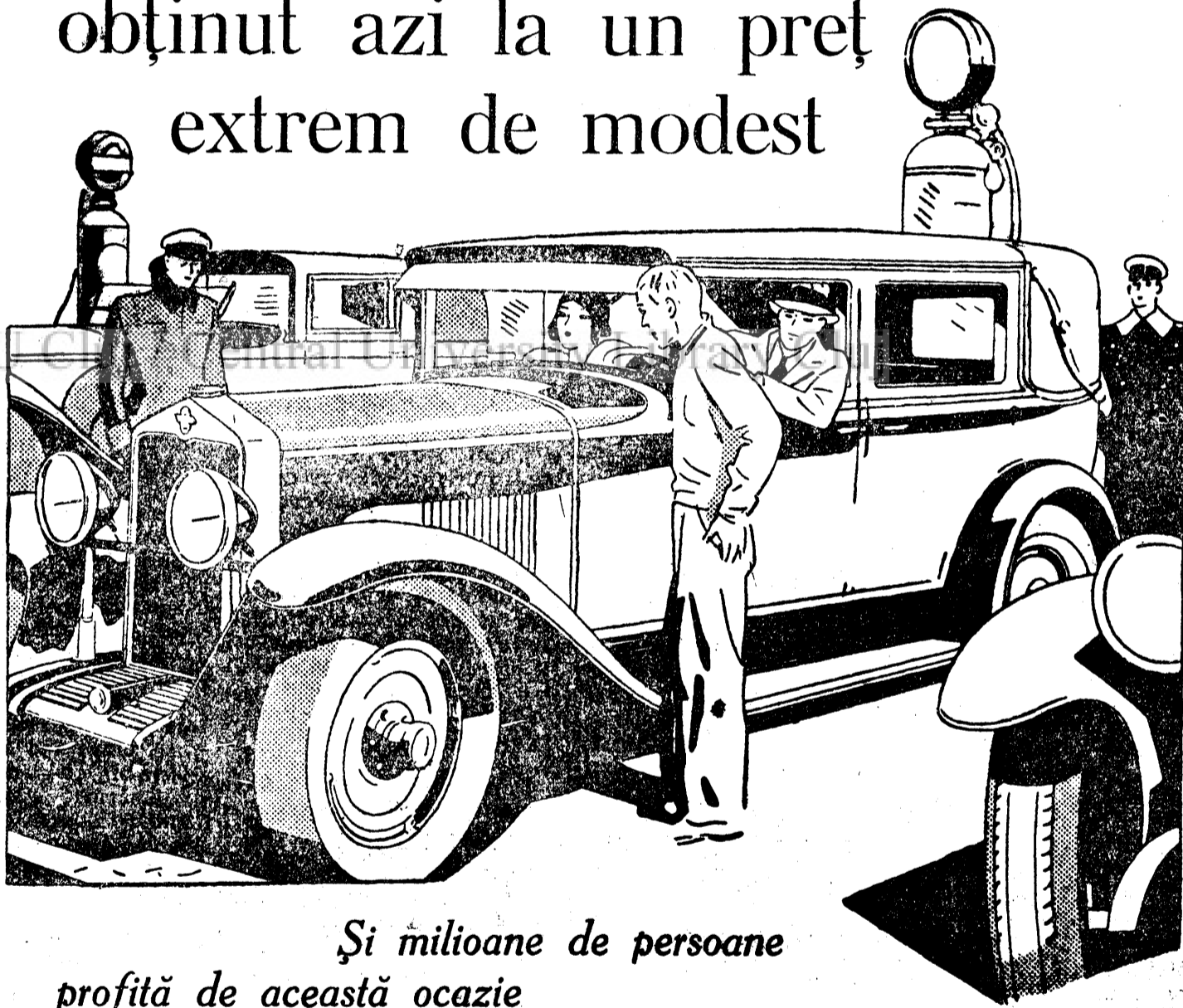
O serbare religioasă culturală în Hărman

Societatea „Sf. Gheorghe” a tinerimei ort. române din comuna Hărman invită la Producția muzicală-teatrală ce o va aranja cu concursul Corului bisericesc în ziua de 29 Septembrie a. c. cu ocazia sfințirii drapelului său, din prilejul înfrunării Cercului religios din comunele Hărman, Prejmer, Sânpetru și Bod. Oferte pentru drapel se vor primi cu mulțumire și se vor cuita pe cale publică.

Program: La ora 9-11 a. m. utrenie și liturghie cu predică festivă. La ora 12 masă comună. La ora 2 p. m. vecernie și sfințirea drapelului. La ora 3 p. m. serbare în sala comună cu cântări, vorbiri și teatru. Cu această ocazie se primesc și darurile ce se vor oferi pentru drapel. După festivitate dans

Cotiți și răspândiți
„Gazeta Transilvaniei”
Rep.

Un șase cilindri de lux poate fi obținut azi la un preț extrem de modest

Și milioane de persoane profită de această ocazie

PRIMIREA entusiastă rezervată noului Chevrolet de șase cilindri, dovedește în mod limpede, că milioane de persoane așteptau de mult o mașină de lux de șase cilindri la un preț moderat. În adevăr, de când noul model a fost pus pe piață, uzinele Chevrolet din Statele-Unite, ca și unitățile lui General Motors din Europa, lucrează zi și noapte pentru a satisface enorma cerere.

Chevrolet-ul care era încă în 1928 mașina cea mai populară, a devenit un șase cilindri fiindcă experții lui General Motors au decretat, că un motor de șase

cilindri devenea absolut indispensabil, dacă era vorba să se continue cu perfecționarea automobilelor de acest preț, cu alte cuvinte, dacă mașinile de un preț moderat trebuiau să se bucure de avantajile rezervate până acum exclusiv automobilelor de lux.

Odată pe calea progresului, Chevrolet-ul nu s'a mărginit numai la îmbunătățirile mecanismului său. Noul caroserii fură create de Fisher, noul colorituri fură obținute pentru acest celebru automobil. Rezultatul acestor eforturi e modelul Chevrolet

pe 1929, o mașină spațioasă, la un preț ridicul de redus.

Ați admirat eleganța acestui automobil, dar pentru al cunoaște cu adevărat trebuie să-l examinați cu deamănuntul. Duceți-vă la sala de expoziții și examinați-l. Deschideți ușa oricărui dintre modele și observați cât de îngrijit e aranjamentul interior, cât de confortabile sunt scaunele.

Cereți să vi se inlesnească o cursă de probă și atunci veți fi încredințați, că acest automobil e fără concurent în categoria sa.

CHEVROLET SIX

CHEVROLET - PONTIAC - OLDSMOBILE - OAKLAND - VAUXHAL - BUICK - MARQUETTE
LA SALLE - CADILLAC - CAMIOANE CHEVROLET - CAMIOANE G.M.C. - CAROSERII FISHER

PRODUSE ALE LUI GENERAL MOTORS

Plata datoriilor C. F. R. din anii 1926, 1927 și 1928.

— Cum se va face plata. —

Comitetul financiar al Regiei Autohōme c. f. r. a hotărât încetarea plăților datoriei c. f. r. din anii 1926, 1927 și 1928.

Se vor plăti integral datoriile externe. Tot integral se vor plăti și datoriile interne care nu întrec suma de un milion, iar pentru cele ce întrec suma de un milion, se va plăti un milion plus o cotă de 20% asupra restului.

Plata se va face în modul ur-

mător:

Marile industrii, dela 25 Septembrie a. c.

Acelora care au primit sume dela un milion în sus, dela 5 Octombrie a. c.

Datoriile externe, dela 10 Octombrie a. c. și

Acelora care au de primit sume sub zece mii de lei și personalul c. f. r., dela 31 Octombrie a. c.

Banca Populară „Brașovul” se va deschide la 1 Octombrie

În atențiunea membrilor Băncii Populare „Brașovul” din Brașov.

Consiliul de administrație al băncii populare „Brașovul” din Brașov, de acord cu comisia cenzorială, în ședința dela 20 Sept. a. c. a decis următoarele:

1. Banca își va începe operațiunile la 1 Octombrie a. c. Dela aceea dată va primi depuneri spre fructificare și de împrumuturi.

2. Până la alte dispozițiuni, sediul băncii va fi în Târgul Cailor No. 1 (lângă Gazeta Transilvaniei).

Membrii înscrși vor avea să facă vârsămintele în modul următor:

30% până la data de 22 Oct. 1929.

30% până la data de 22 Ian. 1930.

30% până la data de 22 Martie 1930.

Societarii cari nu vor face vârsămintele la termenele stabilite sunt datori a plăti o dobândă de înfăzțiere de 15%.

4. Iscrieri noi ca și vârsămintele se vor face la sediul băncii, Târgul Cailor No. 1.

Pentru Consiliul de administrație

Dr. C. Voicu, Ion Podes, secretar. preș.

Informații

Incadrarea funcționarilor. O circulară a ministerului de finanțe pune în vedere tuturor departamentelor, ca la anul de serviciu al funcționarilor să se socotească și anul de război. Această măsură generală, care până acum se aplica doar ca o favoare la unii funcționari, ce urmau să iasă la pensie, a fost luată în vedere încadrării funcționarilor, ce urmează a se face conform noii legi de reorganizare a ministerelor.

Inaugurarea statuei lui Ion Rațiu. Duminecă 6 Octombrie la ora 12 a. m. va avea loc la Turda inaugurarea statuei marelui român dr. Ioan Rațiu, ridicată din inițiativa baroului avocaților acestui oraș. Festivitatea va decurge după următorul program stabilit de organizatori:

Corul „St. Maria” din Cluj va cânta „Imnul Regelui Român” și „Doina lui Rațiu”, după care va avea loc desvelirea statuei și luarea ei în primire de către primarul orașului Turda. După această vor urma discursurile de aderență, festivitatea încheindu-se cu defilarea în fața statuei și depunerea coroanelor.

Ministerul de finanțe a dat o circulară tuturor punctelor vamale în care arată că ori cine poate eși din țară cu orice cantitate de valută străină. Dispoziția aceasta s'a luat în urma înțelegerii dintre ministerul de finanțe și Banca Națională.

Prețul cerealelor în creștere. După câteva zile de adăvărată criză, în Ardeal și Banet, prețul cerealelor a început să crească. Atât grâu cât și celelalte cereale s'au scumplit. Porumbul însă a scăzut din preț. Această scădere a prețului porumbului, se datorează faptului că orzul fiind eștin nu se prevede o consumație mai mare de porumb.

În ce privește transporturile pentru export, în urma măsurilor luate, încercările s'au intensificat, iar la Brăila și Constanța, situația s'a normalizat.

O consfătuire a grupului religios.

Onor. membrii ai grupului religios Brașov prin aceasta sunt convocați la consfătuirea ce se va ține în sala de ședințe a consiliului parohial dela biserica Sf. Nicolae din Scheiul Brașovului în ziua de Marți 1 Octombrie 1929 ora 11 a. m.

Obiectul: Stabilirea programului de activitate pastorală ș. a.

Onor. membrii sunt rugați a lua parte necondiționat.

Brașov, 24 Sept. 1929.

Ioan Broșu, Dr. P. Debu paroh-președ. secretar.

Pavilionul român din Barcelona. Pavilionul românesc din expoziția internațională dela Barcelona, deschis publicului în ziua de 18 Septembrie, va fi inaugurat oficial — după cum se anunță din Madrid — la 4 Octombrie, în prezența Regelui și Reginei Spaniei și a d-lui Virgil Madgearu, ministrul industriei și comerțului.

Dela revizoratul școlar. Ministerul Instrucțiunii, cu ord. No. 103.448 din 29 Sept. 1929, aduce mulțumiri pentru munca stăruitoare și bunele progrese realizate în învățământ, următorilor învățători: Aurelia Sperchez-Satulung șc. No. 2, Steliana Nenciu-Sâmpetru, Anghel Iancu-Roibav, Ladislau Pop-Vlădeni, Gheorghe Pavel-Cristian, Dumitru Nicol-Purcăreni, Carol Coman-Floroala Mare.

Aviz. După trei luni vorbiți germano, franceza sau engleza cu renumita metodă *directă*. În scrieți vă imediat: strada *Principele Carol* No. 9, la magazinul dr. Balogh între orele 2—3

La liceul de fete „Principesa Elena” din Brașov urmează a se întregi de urgență postul vacant de secretară, retribuit cu 4600 lei lunar, plus locuință și întreținerea la internat

Cererile însoțite cu acte de studii și servicii, vor fi înaintate direcțiunii aceluia liceu cel mai târziu până la 1 Octombrie a. c. 1056 1—1 Et Nestorescu, directoare.

DIN ȚARA

Un grav accident de automobil s'a întâmplat pe șoseaua București-Târgoviște. În dreptul comunei Aninosa, trei motociclete cari veneau din spre Sinaia au întâlnit un automobil, care mergea pe același drum la Târgoviște. Una din motocicletele condusă de Ing Filder, în care se afla și soția inginerului, a trecut înaftea mașinii și și a continuat drumul.

Cei din mașină nu se împăcau însă cu gândul, că motocicleta i-a întrecut și s-au gândit s-o întrecă ei din nou. Și-au pus imediat planul în aplicare, însă n-au trecut pe stânga, ci au pornit o în mare viteză pe dreapta, așa încât, cum era firesc, la un moment dat au ciocnit motocicletele, aruncându-le la o mare distanță.

Apoi văzând greșala, au oprit brusc și s-au răsturnat în șanțul șoselei. Mașina este distrusă, motocicleta asiderea. Dar în timp ce soția Filder au scăpat ca prin minune neatinși, de sub mașină au fost scoși George Bucșenescu mort, fratele lui Nicu Bucșenescu și soția acestuia grav răniți. Soția lui Nicu Bucșenescu având leziuni la cap și coloana vertebrală, a intrat în agonie. În mașină se mai aflau două domnișoare, care n-au suferit nici o leziune.

A murit cel mai bătrân om din Buzău. Zilele acestea a încetat din viață bătrânul Ion Dumitrușcu din Buzău, în etate de 113 ani. Era cel mai bătrân om din partea locului.

O ciocnire de trenuri s'a produs alaltăeri noaptea în stația Prahova pe linia București-Plocești. Un tren de marfă a lovit cu putere într-un grup de 35 vagoane ce staționau aci. Mai multe vagoane, atât din cele ce staționau cât și din garnitura trenului de marfă au derajat. Din fericire victime omenești nu s-au înregistrat.

Ciocnirea se datorește relei volințe a mecanicului Olănescu, dela trenul de marfă, care cu toate semnele disperate date de personalul stațiunii, n-a voit să oprească la timp. Pagubele sunt importante.

Organele c. f. r. au deschis o anchetă.

Pentru că au furat câțiva struguri. Din Râmnicu-Sărat se anunță: Dumitru Done de fel din Măcriș, trecând pe lângă via d-lui Iancu Ciurea din com. Obidiși, a intrat înăuntru ca să ia câțiva struguri. Paznicul viei, Stoița Lahu, a tras în el un glonte de armă, omorându-l pe loc. Criminalul a fost arestat și înaintat parchetului.

Ingropată de vie. Fata Ioana Dumitru Voicu de 19 ani din Tecuci ducându-se să scoată lut la o lutărie și săpând malul s'a surpat omorând pe loc pe biata nenorocită.

Incendiul din Târgul-Neamț În cursul nopții de ieri s'a declarat un puternic incendiu în cartierul Sărăcimii din Târgul Neamț. Au ars 11 gospodării din strada Veche. Pagubele sunt foarte mari.

Împușcarea banditului Cocoș.

Am anunțat în numărul trecut că banditul Cocoș împreună cu tovarășul său Gherasim au fost împușcați.

De ani de zile acest temut bandit era spaima locuitorilor din împrejurimile Tulcei, unde a comis o mulțime de furturi și tâlhării.

De Sâmbătă seara populația a scăpat de această groază, căci firosul bandit a fost împușcat. În acea zi seara pe la ora 9, Cocoș și Gherasim s-au dus în comuna Pălișgeanca situată la 8 kilometri de Tulcea și au intrat în casa lipovanului Archipov.

Aici era o petrecere, căci se serba Sfânta Maria după stilul vechi. Chefal era în toi, când de odată au apărut cei doi bandiți înarmați cu puști și revolve. Femeile au început să țipe, dar Cocoș le-a liniștit, s'a recomandat și a cerut de mâncare.

Archipov i-a poftit pe amândoi la masă și le-a dat să bea rachiu. Cocoș era bine dispus și în tot timpul mesei a vorbit povestind între altele cum i-a fost ucisă soția de jandarmi. Gherasim însă a stat tot timpul foarte abătut.

După masă, bandiții au voit să fumeze, dar conform ritului lipovenilor, fumatul în casă este interzis, mai ales când pe pereți sunt icoane sfinte.

Din străinătate

Furtuni pustiitoare.

Un puternic uragan (furtună mare) s'a deslășuit asupra Mării Nordului, Scandinaviei și a Germaniei de Nord. Navigația a suferit pagube importante. Vapoarele de pasageri au sosit cu mari întârzieri în porturi. Numeroase vase de pescari au fost înecate.

În apele Germaniei au fost scufundate peste 40 de bărci, înecând mai mulți vâsleși.

Furtuni pustiitoare au bântuit și în sudul Italiei devastând mai multe provincii și făcând mai multe victime omenești. În provinciile Basilicapa și Potenza, râurile au eșit din albie și au provocat înundații catastrofale. Circulația pe linia ferată Potenza-Neapole a fost întreruptă, deoarece apele au dărâmat un pod și au stricat un tunel. Un tren de lucrători, care fusese trimis dela Neapole spre a încerca repararea liniei, a căzut de pe terasamentul slăbit de ape, provocând moartea a trei lucrători, cari s-au înecat.

Amănunte asupra pagubelor furtunii lipsesc, deoarece legăturile telefonice și telegrafice au fost distruse în întreaga regiune.

Arestarea unei bande de falsificatori.

La Varșovia a fost descoperită de curând o bandă de falsificatori, cari sub numirea de „Corpul academic polon Patoray”, a reușit să ia dela funcționari, deputați, industriași și preoți sume care întreceau cifra de 100.000 de zloți. Scopul acestei colecte era — spuneau ei — construirea unui local pentru corpul academic.

Donatorii căpătau în schimbul sumelor dăruite titlul de membri de onoare precum și diplome de onoare.

În localurile ascunse ale corpului „Patoray” au fost găsite mari cantități de diplome de onoare precum și o listă a donatorilor. 3 dintre falsificatori au putut fi arestați.

Incendiul din Salonic.

Din Atena se anunță: Din cauza marelui incendiu ce a avut loc la Salonic două sute de familii au rămas fără adăpost. Focul a distrus complet în câteva ore cincisprezece prăvălii, 80 de case și 20 de depozite de chereslea.

Bandiții s-au conformat ritului și au eșit să fumeze afară, lăsând armele în casă.

Atunci Archipov a avut ideea să-i ucidă și a vorbit despre această celorlalți oaspeți. Comesenii s-au înfiorat de groază, iar femeile au vrut să fugă. Dar Archipov a susținut că în orice caz vor fi arestați a doua zi, pentru-că au găzduit pe bandiți.

Așa dar, Archipov împreună cu Ivan Beldicov și Dumitru Argherov au luat armele și au ieșit. Archipov a încercat de pe prag să tragă un glonte, dar arma n-a luat foc. Cocoș a presimțit că gazda n'a ieșit afară cu intenții bune și a voit să intre în casă să-și ia armele. Archipov a descărcat cealaltă armă și l-a doborât pe bandit. Totuși Cocoș, rănit cum era, a luat-o la fugă spre câmp. Argherov însă a plecat după dânsul, l-a ajuns și l-a izbit în cap cu patul puștei. În urma acestei lovituri Cocoș a încetat imediat din viață.

Gherasim, de îndată ce a văzut că a căzut în cursă, a luat-o și el la fugă, dar Ion Beldicov a descărcat un foc asupra lui și l-a doborât.

Reprezentanțe maghiare de propagandă în străinătate.

Consiliul extern din Budapesta a decis să creeze în străinătate mai multe reprezentanțe, cari vor avea de scop organizarea unei propagande unitare, organizarea de expoziții artistice, congrese, săpămâni culturale maghiare, manifestații etc. Aceste reprezentanțe vor fi înființate în primul rând la Viena, Berlin, Paris și Milano. Consiliul extern a pus la dispoziție 30.000 pengoe pentru crearea acestor reprezentanțe.

Cutremur în Asia.

O telegramă din Asia-Mică anunță că în localitatea Chsilanc s'a produs Sâmbătă un puternic cutremur de pământ, provocând un mare dezastru.

Comuna Turnic s'a surpat luând cu ea în adâncul pământului toate casele și pe toți locuitorii în număr de peste 500.

Afară de acest dezastru au mai fost distruse numeroase case, în localitățile Teringen, Outou, Chiran, Miaban, Haiderug, Kosverent și Kozagaci.

Numărul victimelor din aceste localități nu se cunoaște încă.

Automobil de 400 cai putere.

Faimosul automobilist englez Sir Henry Segrave ș'a construit un nou automobil cu care va lua parte la viitoarea cursă (întrecere de automobile) dela Dayton și cu care speră că va păstra recordul (va fi cel din-tâi) în viitoarea întrecere.

Noul automobil are 400 cai putere și este echipat ca un aeroplan, totuși nu este mai mare decât un automobil normal.

Puternică explozie de granată.

Se anunță din Spania, că la Barcelona a explodat o granată în decursul unor exerciții militare. Au fost omorâți trei soldați, iar un ofițer și 7 soldați au fost răniți.

Secetă neobișnuită la Londra.

De 32 de zile nu a plouat de loc în regiunea Londrei. Această este cea mai mare perioadă de secetă, ce s'a înregistrat de 71 de ani în acele părți.

Din viața județelor noastre.

Județul Târnava-Mare

— Situația geografică și economică. —

Județul Târnava-Mare se află în partea sud-vestică a Ardealului, mărginindu-se cu județele Treiscaune, Brașov, Odorheiu, Sibiu, Făgăraș și Târnava-Mică. Clima moderată și sănătoasă. Solul destul de productiv, cultivându-se toate speciile de cereale, plante economice și pomii. Partea deluroasă a județului este acoperită cu păduri de fag și stejar permițând dezvoltarea unei industrii de lemn destul de frumoasă. Vestite pădurile străvechi de stejar.

Cele mai însemnate comune sunt: orașul Sighișoara, cu Prefectura, Tribunalul, Judecătoria de ocol, Poliție, Consiliul agricol etc. Mai sunt: Mediașul vestit pentru marea industrie cu gaz metan, Rupeni cu străvechea cetate, Agnita, Șeica-Mare, toate reședințe de plasă. Industria dispune de o serie de stabilimente precum: uzine electrice cu mori deservind și iluminajul electrică a comunelor. Fabrici de pielărie, lingerie, sticlărie, email, etc. Numărul micilor industrii în specie din Sighișoara și Mediaș este foarte însemnat, în majoritatea lor: sași ca pantofari, cismari, tâmplari, etc. Populația românească a județului, care formează jumătate din totalul populației, se ocupă cu economia și creșterea vitelor. Situația materială a populației este mulțumitoare. Comunele sunt mari și înflorite.

Numărul bisericilor, preoților, școlilor și învățătorilor.

În județ sunt 213 biserici, dintre care jumătate minoritare. Numărul preoților este 225, dintre care jumătate români, restul minoritari. Învățătorii sunt 502 și 82 profesori de liceu, dintre care 276 învățători de stat și 43 profesori de liceu, iar 226 învățători și 59 profesori de liceu sunt confesionali. Numărul liceelor, școlilor primare de stat și confesionale este: 4 licee, o școală de horticultură, o școală de agricultură, două școli de meserii, două școli civile și o școală medie, 150 școli primare de stat și 109 confesionale.

Ocupațiunea de căpetenie a locuitorilor.

Este agricultura și creșterea vitelor. Cultura cerealelor este cât se poate de intensivă. Se pune mare preț pe nobilitarea raselor vitelor, creșterea lor pornind izvorul principal de venit al locuitorilor. Județul este aproape în întregime siementhalizat (cu vite de rasă Siementhal) făcându-se un export anual de multe milioane. Pomărițul este de asemenea într-o stare înfloritoare.

Locuri și monumente istorice.

Cel mai pitoresc oraș al județului este Sighișoara, vestită în toată țara pentru situația ei geografică și străvechea ei cetate. De asemenea este foarte pitorească cetatea Rupeniilor, zidită pe o stâncă de bazalt, având 3 valuri de apărare din ziduri extrem de masive. Originea ei se spune că ar fi depe vremea Dacilor, completându-se treptat până în evul mediu.

Alt monument istoric este podul în ruină de peste Olt, care datează din era romană, precum și urmele unui castru roman în comuna Fântâna. Ruine istorice sunt și zidurile de apărare care se mai găsesc împrejurul bisericii evang. fostă rom. cat.

Monumente istorice mai sunt al generalului rus „Scariatin”, căzut în lupta din 1849 precum și monumentul celebrului poet liric maghiar Petőfi din comuna

Albești, apoi turnulețul de lângă drumul spre Daneș, ridicat în amintirea unui războinic turc, rănit cu ocazia asedierii orașului în secolul al XV-lea, precum și monumentul din comuna Vânători al căpitanului Zaik, căzut în lupta din 1848.

Numărul fabricilor și stabilimentelor.

Vom aminti numai fabrica de lingerie, fabrica de argăseală, fabricile de textile, de mobile de cherestea, de spirituoase, de cărămidă, de măcinat piatra de var, uzinele electrice, de sticlă, de email etc., precum și fabrica de mătase din Sighișoara în total vre-o 60 de fabrici.

Produsele solului și subsolului.

Solul este productiv dacă se muncește intensiv și rațional, producând: grâu, porumb, ovăș, napi, napi de zahăr, cartofi, leguminoase și oleaginoase.

Ca produse ale subsolului amintim carierele de granit și bazalt din Racoșul de Jos, de unde se livrează pietre, pletriș și produse chimice, precum și câteva izvoare de apă sărată.

Ca stațiuni balneare amintim băile de apă sulfuroasă din comunele Rupea și Rupea Homorod precum și vestitele băi din Basna și Roibav.

Câteva date statistice.

Iată situația numerică a vitelor din județul Târnava-Mare, pe rase, din lunile Aprilie și Maiu 1929.

Cabaline (cai).

1. Cai de rasă nonius 12.827 se pot exporta fără a împiedica creșterea 2500 buc.

2. Cai rasă ghidran și 1/2, ghidran 712, se pot exporta 250 b.

3. Cai rasă lipșan 236, exp. 120 bucăți,

4. Cai diferite rase 793, exp. 250 bucăți.

Total 14568, din cari se pot exporta 3120 a.

Vite cornute.

1. Tauri siementhal 352, se pot exporta fără a împiedica creșterea 180 bucăți.

2. Vacii siementhal 7838, exp. 1200 buc.

3. Juninci siementhal, 2067, exp. 350 buc.

4. Juncani siementhal, 1658, exp. 230 buc.

5. Bovi siementhal 3807, exp. 950 buc.

Total 15.722 din cari se pot exporta 2930 buc.

1. Vacii pințgau 997, exp. 997 buc.

2. Bovi pințgau 417, exp. 300 b.

Total 1414 din cari se pot exporta 1227 buc.

Corci de siementhal cu pințgau.

1. Bol 10.498, se pot exporta, 2300 buc.

2. Vacii 12721, exp. 4700 buc.

3. Juninci 3195, exp. 560 buc.

4. Juncani 3592, exp. 650 buc.

Total 30.006, din cari se pot exporta 6140 buc.

Bivolți.

1. Bivolți 14.809, se pot exporta, 2500 buc.

2. Juninci 3566, exp. 560 buc.

3. Juncani 148, exp. 50 buc.

4. Bovi 121, exp. 30 buc.

Total 18.644, din cari se pot exporta 3140 buc.

Oi.

1. Rasă țurcană 58.117, din cari se pot exporta 2500 buc.

Porci.

1. Porci rasă Bazna 21.885, se pot exporta 12.500 buc.

2. Porci rasă mangalița 14.481, exp. 6200 buc.

Total 36.366, din cari se pot exporta 18.700 buc. Sighișoara, 1929.

A. P. Bănuș,
Prefect.

Chestiunea electrificării

părților de sud ale Ardealului.

Faptului că, capitalul străin caută din nou angajamente în România, putem atribui în primul rând constatarea că, electrificarea părților de sud ale Ardealului intră într'un stadiu nou.

În 20 Septembrie a. c. Consiliul de administrație al „Asociațiunii comunelor din județul Sibiu pentru introducerea curentului electric în toate comunele”, care a luat ființă în baza legii comunale, sub președinția dlui prefect Dr. Coriolan Ștefan, a hotărât, pe lângă acceptarea ofertei înaintate în mod irevocabil de către „Societatea Generală de Electricitate din Berlin” (pe scurt: A. E. G.) realizarea proiectului de electrificare întocmit de Prefectura județului Sibiu în anul 1924 prin inginerul șef al serviciului apelor din Aiud (Ráskaj I)

Uzina electrică de pe râul Cibin, care a fost concesionată de Minister în anul curent pe durata de 90 ani are menirea de a exploata forța apei râului Cibin și va avea posibilitatea de a produce cu utilizarea unei căderi de 230 metri deocamdată 6900 cai putere. Uzina electrică de pe râul Cibin este proiectată în așa fel, că capacitatea ei să se poată mări prin introducerea apei din „Râul mic” în alvia „Râului mare”, prin închiderea văii „Râului mare” în 2 locuri și prin instalarea mașinilor de rezervă pe ste 16.000 cai putere.

Lucrările se vor începe deja în anul curent și se vor termina în timp de 2 ani. Ținem să amintim că, cu ajutorul încheierilor de văi susamintite se va deschide totodată și posibilitatea de a soluționa chestiunea ardentă a aprovizionării de mâine a orașului Sibiu cu apă potabilă, liberă de bacterii.

Acum câteva săptămâni s'a făcut cunoscut publicității, că societatea pe acțiuni „Seta”, sprijinându-se pe un grup financiar din Elveția, a hotărât executarea construirii Uzinei electrice proiectate de 5 ani de zile, la Mediaș, pentru care guvernul anul acesta a aprobat concediunea prevăzută de lege pe durata de 45 ani, admitând în trebuințarea gazului metan pentru producerea energiei de 5000 cai putere.

Cum ni se comunică, societatea „Seta” a intervenit la guvern ca să i se admită întrebuințarea gazului metan pentru producerea energiei până la 20.000 cai putere.

Prin realizarea celor 2 Uzine electrice va fi dată baza de a duce la bun sfârșit electrificarea teritoriului de sud al Ardealului sub condițiuni economice foarte avantajoase, natural în strânsă colaborare cu uzinele electrice deja existente la Sibiu, Sebeș, Sighișoara și Făgăraș dând totodată și ajutorul convenit celor mai multe uzine electrice mici cu caracter local, cari de multă vreme nu mai sunt în stare a satisface nevoile locale.

Susținem că este de un interes deosebit pentru cercurile largi ale publicității, dacă facem cunoscut că, tratativele continuate în această direcție cu conducerea societății „Seta”, ne îndreptătesc a crede că cele 2 uzine mari vor colabora în bună înțelegere în favorul dezvoltării culturale și pentru prosperitatea economiei naționale.

Colaborarea uzinelor mari nu numai, că se estinde din an în an tot mai mult în statele de vest, ci se recomandă și de guvernul nostru cu toată insistența.

H. Schöpp,
subprefect.

Bibliografie

Aă apărut în Editura Institutului de arte grafice „Scri-sul Românesc” Craiova manuale de curs primar (abecedar, cărți de cetire pentru toate 7 clasele, gramatici, geografii, aritmetici, de semn și caligrafie) ale D-lor Pompiliu Dan inspector școlar Oradea, I. Dumitrașcu și P. Petrescu.

Cărțile sunt scrise și cu considerare la trebuințele specifice ardelenescii, limbaj ușor potrivit pentru copiii noștri, tipar frumos, hărți și ilustrații bine reușite atrăgătoare. Se pot comanda prin orice librărie și direct dela „Scri-sul Românesc” Craiova.

Unei funcționare

inchiriez cameră mobilată acces bucătărie. 600 lunar. Sf. Nicolae A) 2. 1053 1—1

Camere mobilate

cu pensie de închiriat cu diferite prețuri. Adresa Strada E. cateinei No. 7. 1055 1—2

Dactilographă română independentă franceza, noțiuni germana, caută post. C. David. Sf Nicolae A) 2. 1052 1—1

De vânzare loc pentru cășă și grădina. Informațiuni la D. Burzoiu Str. Sf. Nicolae A) No. 10. 4—4

România
Prefectura județului Brașov
Serviciul Financiar Economic.

No. 8517/1929.

Publicațiune

Se aduce la cunostință publică, că în ziua de 19 Octombrie 1929, ora 9—11, conform art. 72—83 din legea contabilității publice, se va ține licitație publică cu termen de urgență, în biroul domnului secretar al consiliului județean, din etajul I al Prefecturii județului Brașov, pentru imprimarea Monitorului Oficial județului Brașov pe anul 1929 în 300 exemplare.

La licitație nu se vor primi decât oferte ale întreprinderilor din Brașov.

Caetul de sarcini se poate vedea în orele de oficiu în biroul mai sus menționat.

Brașov, 21 Septembrie 1929.
p. Prefect: p. Șeful serviciului Bărbat. Lutz.

Reuniunea de invaliditate a muncitorilor

dispune de o avere de peste 40 milioane
Inscrieți-vă imediat, ca să nu trebuie să cerșiți la bătrânețe.
Se poate înscrie: Brașov, Stația Pieșii de plimbare, la casierul fiialei Dl Ernest Garay.

88 1—1

Avantajile sobei „Fornax” sunt astăzi pretutindeni cunoscute. Le înșirăm aici numai pentru acei cărora le cade greu alegerea.

*

Soba noastră Fornax este

1. Frumoasă ca formă.
2. De calitate bună.
3. Economică în ce privește folosirea combustibilului.
4. Estină.

Comparându-o cu alte sobe vă veți convinge de aceasta.

Kammer & Jekelius

Brașov—Sighișoara

Casa culturală din Braşov-Vechiu

Apel către Onor. public braşovean.

Înălţimii noastre înfruntând împrejurări măiestre, cu jertfe grele, izvoarele din căldura sufletului lor românesc, au ridicat în oraşul nostru aşezăminte de cultură, la al cărui căror s'au împărţit generăţiile de intelectuali, cari împrăştiati pe toate meleagurile locuite de Români, s'au străduit pentru trezirea conştiinţei naţionale, pregătind neamul pentru împlinirea idealului străbun. Unitatea naţională înălţându-se, „piatra din capul unghinului” a edificării patriei noastre scumpe fiind ridicarea culturală a masei populare, ne-am hotărât şi noi conducătorii poporului român braşovean, să punem la îndemâna acestui popor cel mai necesar mijloc de propăşire: „o Casă culturală”, care să strângă în sânul său — în scopul luminării minţii şi a formării sufletului — toate păturile sociale româneşti, atât de împrăştiate în cartierul nostru, precum şi în Blumăna, Curmătură, Gara mare etc.

Fără această casă culturală ori-ce încercare de progres ne este zadarnică.

Şi deoarece poporul nostru — cu toată însufleţirea pentru jertfa, de care şi de astăzi s'a grăbit să dea dovadă — nu este în stare să-şi ridice singur acest altar, apelăm cu toată încrederea la sprijinul onor. public braşovean, urmaş al celor mai vrednici înaintaşi.

Cea mai mică jertfă vom înregistra-o cu cea mai mare recunoştinţă.

Braşovul-vechiu, Septembrie 1929.

Oficiul parohial ort. rom.
Dr. Petru Debu.

Parlamentarii judeţului în mijlocul satelor

Duminea trecută parlamentarii judeţului Braşov au continuat să cerceteze satele. Dinii senatori I. Blaga şi V. Branice însoţii de membrii Delegaţiei permanente d-nii I. Podaş şi dr. R. Olteanu au vizitat comunele Holbac, Vulcan şi Cristian, fiind „întruniri foarte bine cercetate cu alegătorii celor trei comune, fiind de faţă şi încrederea în cele organizat în cete de volnici.

După dările de seamă făcute de parlamentari asupra lucrărilor parlamentului şi a situaţiei ţării, s'a insistat îndeosebi asupra mişcării cooperatiste. S'a arătat din nou importanţa tovarăşilor agricole pentru strângerea şi valorizarea bugetelor şi a Băncilor populare.

D-l I. Podaş, care conduce propaganda cooperatistă în judeţul nostru ca şi în cele învecinate, a dat cu acest prilej preţioase sfaturi, îndemnuri şi lămuriri. Poporul nostru s'a arătat foarte înţelegător al celor spuse ca şi în celelalte sate şi cu bucurie putem anunţa că şi în aceste trei comune înscrierile pentru înfiinţarea de Bănci populare se fac cu mare zor astfel că în curând vom avea în aproape toate comunele judeţului nostru Bănci populare, cu ajutorul cărora poporul nostru poate să facă faţă nevoilor băneşii.

Şi cu acest prilej îndemnăm din nou poporul nostru să grăbească cu înscrierile la Băncile Populare, având în vedere foloasele cele mari de cari se vor împărtăşi prin procurarea avantajosă de unelte şi maşini agricole ca şi cu împrumuturi de bani mai estini şi pe termene lungi.

Ca şi în celelalte comune s'au strâns de câtră d-l dr. R. Olteanu plângerile şi cererile oamenilor, ca să poată fi împlinite cât mai curând, fie de câtră prefectură, fie de minister.

Săptămâna trecută d-l senator V. Branice a plecat la Bucureşti aducând la cunoştinţă d-lui ministru V. Nişescu şi d-lui ministru subsecretar de stat dr. Aurel Dobrescu împăciuirea făcută între comunele Târnăviţa şi Satu-nou, apoi alacerea pădurii în litigiu între Vlădeni şi Codlea precum şi alte cereri de ordin agrar, intervenind pentru rezolvirea grabnică a lor. Eri d-l senator V. Branice şi d-l

deputat dr. Debu au plecat din nou la Bucureşti ca să grăbească rezolvirea cererilor strâne din toate satele judeţului.

Adunările de Duminecă 29 Septembrie.

Duminea viitoare d-l senator dr. I. Blaga va ţine

Membrii delegaţiei permanente a Partidului Naţional-Tărănesc sunt rugaţi cu insistenţă să participe la şedinţa, ce va avea loc în ziua de 30 Septembrie a. c. ora 6 seara în localul „Gazetei Transilvaniei”. Secretariatul.

Despre Federale şi Uniunile de cooperative

Ne aflăm în preajma înfiinţării unei „Federale a băncilor populare” din judeţul Braşov şi judeţele învecinate şi a unei „Uniuni de Cooperative” a cărei rază de activitate se va întinde asupra întregii Regiuni (judeţele Braşov, Făgăraş, Sibiu, Târnava-mare, Ciuc şi Odorhei).

Nu doar că n'am avea altceva de făcut, ci împrejurările pretind ca Federala să ia fiinţă cât mai curând, iar legea cooperatistă obligă toate unităţile cooperatiste ca, mai târziu până în Martie 1929 să facă parte dintr-o Uniune.

De aceea credem necesar să vorbim despre aceste instituţii, ca astfel, lumea să fie orientată din vreme asupra rosturilor lor.

O Federală este o bancă a băncilor populare. După cum la înfiinţarea unei bănci se cer cel puţin 50 de membrii, tot aşa, la întemeierea unei Federale se cer cel puţin 50 de bănci populare.

Federala face operaţiuni bancare. Primeşte depuneri dela băncile populare cari dispun de capital ce trece peste nevoile lor şi le dă împrumuturi caud capitalul lor disponibil nu ajunge să satisfacă cererile membrilor sau ale clientelei lor.

la ora 11 dimineaţa pentru şedinţa în Hărman iar la ora 6 dimineaţa în Păşer.

În acelaşi zi d-l senator V. Branice şi d-l dep. dr. Debu vor ţine adunări în următoarele comune:

La ora 11 dim. în Poiana-Mărului.

La ora 2 d. a. în Tohanul-vechiu.

La ora 3 1/2 d. a. în Zărneşti.

La ora 4 1/2 d. a. în Tohanul-nou.

La ora 6 d. a. în Codlea, unde va avea loc şi constituirea nou înfiinţatei Bănci populare.

Parlamentarii judeţului vor fi însoţii pe sate de mai mulţi membrii ai Delegaţiei Permanente ai organizaţiei P. N. T.

Dela Inspectoratul Regiunii V Şcolare-Braşov.

Convocare.

În conformitate cu ordinul On. Minister Nr. 79595 din 9 August 1929 se convoacă

Adunarea gener. extraordinară pentru alegerea a 2 membrii şi un censor în comitetul şcolilor de ucenici, în ziua de 6 Octombrie 1929 ora 11 a. m. în sala Statului orăşenesc.

La această adunare se invită patronii şi sprijinitorii şcolilor.

Braşov, 26 Septembrie 1929.

Inspector secundar:

N. Baboie.

Şeful biroului:

V. Popescu.

O Federală lucrează cu capital. Acest capital se formează şi alimentează din părţi sociale subscrise şi vărsate de către băncile populare şi din împrumuturi mai mari obţinute dela Banca Centrală Cooperativă, care e o instituţie de stat. O Federală cu o rază de activitate mai largă poate obţine dela Centrală 20-30 milioane lei, iar Federala, la rândul său le împarte, sub titlul de împrumut, băncilor populare.

O Uniune de cooperative este şi ea o asociaţie de unităţi cooperatiste şi bănci populare. Dar Uniunea nu lucrează cu capital. Ea nici nu primeşte depuneri nici nu dă împrumuturi nici nu preţinde dela unităţi să subscrie şi să verse părţi sociale.

Uniunea este numai o asociaţie de control. Până astăzi controlul cooperativilor şi băncilor populare se făcea de către organele autorizate ale statului. Cooperativele nu aveau nici un cuvânt de spus în alegerea sau numirea lor. Ele depindeau numai de centru.

Noua lege a cooperatistă, pentru a da cooperativilor putinţa de a-şi alege singuri organele de control prevede întemeierea de Uniuni.

Să înţelegem dar că, o Uniune

ULTIMA OARA.

Demisia guvernului austriac.

Viena, 25. — Astă seară s'a declarat pe neaşteptate criza de guvern în Austria. După amiază a avut loc o conferinţă a conducătorilor partidului agrarian (Landbund). În această conferinţă mai mulţi oratori au cerut în mod categoric ca vice-cancelarul, care este membru al partidului agrarian, să-şi prezinte demisia, pentru ca astfel să provoace demisia întregului cabinet Steeruwitz.

După această conferinţă s'a întrunit şedinţa cluburilor parlamentare a partidelor din majoritate şi s'a luat hotărârea ca guvernul Steeruwitz să-şi prezinte imediat demisia.

În acelaşi timp s'au făcut demersuri pe lângă actualul prefect de poliţie din Viena, Schöbert, să primească sarcina formării noului guvern.

ne este o asociaţie a unui număr mai mare de cooperative de tot soiul şi de bănci populare, înfiinţată pentru auto-control, adică pentru a fi controlate de oameni aleşi de către aceste Uniuni, în adunările lor. Să vedem ce spune legea cu privire la Uniuni.

Art. 66. Societăţile cooperative funcţionând în baza dispoziţiilor legii cooperatistă se vor asocia în Uniuni, în scopul organizării auto-controlului.

Art. 67. Uniunile se constituiesc şi funcţionează după aceleaşi norme ca şi societăţile cooperative, însă fără capital social.

Art. 68. Societăţile cooperative existente cari în termen de un an dela promulgarea acestei legi nu se vor fi aliate unei Uniuni cooperative alcătuite în conformitate cu această lege, pierd calitatea de cooperativă etc.

Art. 69. Uniunea are următoarele atribuţiuni:

a) Să examineze şi eventual să vizeze statutele şi actele constitutive ale societăţilor cooperative, precum şi procesele verbale ale adunărilor generale referitoare la modificarea acestor statute;

b) Să organizeze controlul legal al societăţilor cooperative alitate şi să ia măsurile prevăzute în lege împotriva administratorilor, censorilor, lichidatorilor, funcţionarilor şi prepuşilor acestora;

c) Să rezolve, pe cale amicală sau în conformitate cu dispoziţiile legale şi statutare, diferendele ivite între societăţile cooperative afiliate sau între organele unei cooperative şi asociaţii săi;

d) Cu aprobarea Oficiului Naţional al Cooperatistă să hotărască dizolvarea societăţilor cooperative în cazurile prevăzute la art. 55 al legii cooperatistă, precum şi atunci când se constată că societatea este în imposibilitate de a realiza scopul pentru care s'a constituit ori s'a abătut dela normele legale şi statutare;

e) Orice alte atribuţiuni cari vor fi date Uniunilor prin legi şi regulamente;

f) Va executa orice însărcinări i se vor da de către Oficiul Naţional al Cooperatistă Române, în cadrul obiectului Uniunii;

g) Poate sta în justiţie pentru apărarea intereselor societăţilor cooperative afiliate, precum şi să se constituie parte civilă pentru sau alături de aceste societăţi, chiar când ele nu s'ar fi constituit ca atare;

h) Statutul Uniunilor va putea prevedea şi alte atribuţiuni în vederea sprijinirii activităţii societăţilor cooperative afiliate, fără ca Uniunea să poată face operaţiuni.

Asfel statutul va putea prevedea:

1. Organizarea asistenţei tehnice şi judiciare a cooperativilor.

2. Organizarea statisticii societăţilor cooperative din regiunea respectivă, potrivit normelor şi la cererea Oficiului Naţional al Cooperatistă Române.

3. Organizarea propagandei

pentru răspândirea şi popularizarea principiilor cooperatiste, organizarea de cercuri cooperative, de biblioteci sau orice alte instituţii de cultură cooperatistă, precum sunt şcoli de contabili etc.

4. Organizarea congreselor cooperative.

5. Apărarea intereselor mişcării cooperative din regiune în faţa autorităţilor şi în orice ocaziune.

6. Strângerea relaţiunilor între societăţile cooperative.

Art. 70. Atribuţiunile Uniunii sunt exercitate de consiliul său de administraţie. Consiliul va desemna din sânul său mai multe comitete permanente, compuse din câte trei persoane, putând lucra şi lua hotărâri cu majoritate de doi şi ale căror atribuţiuni se reglementează prin statut.

În orice caz va funcţiona un comitet de control compus din doi membrii al consiliului de administraţie al Uniunii şi prezidat de prim-preşedintele sau preşedintele tribunalului local ori de un magistrat delegat de acesta. Comitetul de control va aplica sancţiunile prevăzute în legea cooperatistă împotriva administratorilor, censorilor, lichidatorilor, funcţionarilor şi prepuşilor societăţilor cooperative căzuţi în culpă.

Art. 72. Directorul şi organele de control ale Uniunii se vor numi de consiliul de administraţie, după normele stabilite prin regulamentul legii cooperatistă.

Oficiul Naţional al Cooperatistă Române poate de laşa din personalul său de control, organelor necesare controlului exercitat de Uniune la cererea acestora. În acest caz întreţinerea personalului detaşat se suportă din bugetul Oficiului Naţional al Cooperatistă Române.

Legea mai conţine încă o mulţime de dispoziţii privitoare la Uniuni. Cele ce ne interesează pe noi deocamdată sunt, însă, cele amintite aici, din cari reiese că:

a) Cooperativele şi băncile populare sunt datoare să facă parte din Uniuni;

b) Susţinerea Uniunilor şi a organelor de conducere şi control reclamă un buget ce astăzi ar însemna o sarcină insuportabilă pentru unităţi;

c) Până când cooperativele şi băncile populare vor putea să susţină ele Uniunile, Oficiul Naţional va pune la dispoziţia Uniunilor organele sale de control, îngrijindu-se şi de salariizarea lor;

d) În urmare Uniunile pot lua fiinţă şi trebuie să ia, atât pentru a împlini legea cât şi pentru a face un prim pas de emancipare a cooperatistă de sub tutela statului şi de sub influinţele dezastruoase ale politicii de partid.

Prin muncă, jertfă şi organizare trebuie să ajungem şi noi unde stau astăzi alte popoare: să avem o cooperatistă independentă de partide, autonomă, trăind prin sine, sprijinindu-se numai pe propriile sale forţe şi resurse.

P.